

July 2001

เปิดประเด็น : กลยุทธ์การพัฒนารูปการศึกษาเชิงรุก : คิวอำนาจการจัดการศึกษา คิว
ปัญหาให้วงชน

พญทธี ศิริบรรณพิทักษ์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

ศิริบรรณพิทักษ์, พญทธี (2001) "เปิดประเด็น : กลยุทธ์การพัฒนารูปการศึกษาเชิงรุก : คิวอำนาจการจัดการศึกษา คิวปัญหาให้วงชน," *Journal of Education Studies*: Vol. 30: Iss. 1, Article 15.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol30/iss1/15>

This Article is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

เปิดประเด็น

กลยุทธ์การปฏิรูปการศึกษาเชิงรุก :

คืนอำนาจการจัดการศึกษา คืนปัญญาให้ปวงชน

พทกฐ์ ศิริบรรณพิทักษ์

เป็นที่น่ายินดีที่ ฯพณฯ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ตัดสินใจมานั่งควบตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งประกาศว่าภารกิจสำคัญคือ การผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาสามารถเดินหน้าและถูกทาง สามารถละลายความขัดแย้งที่มีอยู่หรืออาจมีในอนาคต เพื่อให้ทุกคนหันกลับมาช่วยกันทำอะไรดี ๆ ไว้ให้ลูกหลาน ฯพณฯ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้การปฏิรูปการศึกษาต้องหยุดชะงักว่า การปฏิรูปการศึกษาต้องปฏิรูปทั้งเรื่องคุณภาพและโครงสร้างแน่นอน แต่เมื่อจัดลำดับความสำคัญ **ตัวเนื้อหาต้องมาก่อน ส่วนโครงสร้างค่อยมาทีหลัง**^(๑) ผู้เขียนเห็นว่าประเด็นนี้เป็นประเด็นที่น่าสนใจ จึงขอเสนอแนวคิดเพื่อการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ในเวทีการปฏิรูปการศึกษา

จากประสบการณ์การพัฒนาประเทศมายาวนาน เวลาได้พิสูจน์ความหายนะจากกระบวนการรวมศูนย์อำนาจของรัฐ ซึ่งได้ทำลายความเข้มแข็งของสถาบันต่าง ๆ ในสังคมไทยไปไม่น้อย ไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา ตลอดจนชุมชนเอื้ออาทรแบบดั้งเดิมที่ล่มสลายไป และผลักดันคนไทยจำนวนมากให้ละทิ้งถิ่นฐานไปแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าในเมือง แต่คนไทยกลับจนลงกว่าเดิมในเชิงเปรียบเทียบ ไม่มีความสุขยิ่งกว่าเก่า กระแสใหม่ของการพัฒนาประเทศจึงมุ่งให้ความสำคัญที่ **“ประชาชน และชุมชน”** ในด้านการปฏิรูปการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เราคาดหวังการเมืองภาคประชาชน และชุมชนเข้มแข็ง ในด้านการปฏิรูปเศรษฐกิจ เราคาดหวังเศรษฐกิจพอเพียงและการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน

(๑) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕, หน้า ๑๕.

การปฏิรูปการเมือง และการปฏิรูปเศรษฐกิจที่เราคาดหวังนั้นต้องอาศัย **“ปัญญา”** เป็นพลังขับเคลื่อนที่เข้มแข็ง ต่อเนื่องอย่างมั่นคง

ชุมชนและสถาบันต่าง ๆ จะพัฒนาขึ้นมาได้อย่างไร เมื่อยังคงอยู่ในภาวะ **“คิดถึงแต่ปัญหาและประโยชน์เฉพาะหน้า”** ไม่สามารถใช้ **“ปัญญาที่แท้”** ได้อย่างชัดเจน

เพื่อให้คนไทยและชุมชนไทยทุกคน **“มีปัญญา”** ของตนเองในการแก้ปัญหาและการพัฒนา มิใช่ **“รอปัญญา”** จากส่วนกลางหรือเมืองนอก จำเป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษา **“คืบปัญญา”** ให้ชุมชนอย่างเร่งด่วน

ทุกส่วนในสังคม ตั้งแต่ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการเมือง การปกครอง สถาบันเศรษฐกิจ และ สถาบันการศึกษา จะต้อง **“เพิ่มมิติของการเรียนรู้”** เป็นส่วนสำคัญของงานหรือวิถีชีวิต ให้เกิดการเรียนรู้ในทุกที่และทุกเมื่อ เป็น **“การศึกษาตลอดชีวิต”** ด้วยความเชื่อว่า หาก **“การเรียนรู้”** เกิดขึ้นในวิถีชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม จะนำไปสู่การมี **“พลังความคิด”** และ **“พลังสร้างสรรค์”** ที่ยิ่งใหญ่ใน

สังคมไทย

การปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้คนมีคุณภาพ ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจพอเพียง และการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปในลักษณะเชิงรุก หรือ ใช้ **กลยุทธ์เชิงรุก ต้องปฏิรูป ทั้งคุณภาพ เนื้อหาสาระ และโครงสร้างการบริหารจัดการ** โดยมีความสำคัญเท่า ๆ กัน เพื่อป้องกันมิให้เกิดการถอยหลังเข้าคลอง และรอปัญญาจากส่วนกลางเฉกเช่นที่เคยเกิดขึ้นในการปฏิรูปการศึกษาครั้งอดีต เนื่องจากโครงสร้างการบริหารการศึกษาที่รวมศูนย์และแยกส่วน

ถึงเวลาแล้วที่จะต้องปฏิรูปโครงสร้างการบริหารการศึกษา **“คืบอำนาจการจัดการศึกษา คืบปัญญาให้ปวงชน”** เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสมาร่วมกันปฏิรูปโครงสร้างการบริหารการศึกษาทำสิ่งดี ๆ ให้ลูกหลานอย่างกว้างขวางและทั่วถึงอย่างจริงจังตามที่ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตั้งความมุ่งหวังไว้และให้สมกับที่ประชาชนรอคอย

ผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พทุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ อาจารย์ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย